

မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကိုဗစ် - ၁၉ ဘတ်ဂျက်ဦးစားပေးအစီအစဉ်များ ပြန်လည်သတ်မှတ်ခြင်း ဧပြီ ၂၀၂၀ GRANT BEVERIDGE

နိဒါန်း

ကိုဗစ်-၁၉ ဗိုင်းရပ်စ်ကို ထိန်းချုပ်နိုင်ပြီး ဗိုင်းရပ်စ်ကြောင့်ဖြစ်သောဆိုးကျိုးများကို လျှော့ချနိုင်ရန်အတွက် အများပြည်သူဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများ၊ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေများကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်သုံးသပ်ရန် လိုအပ်သည်။ လက်ရှိအစိုးရသည် ဗိုင်းရပ်စ်ကိုတုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်နေသည်မှာ မှန်သော်လည်း ကြုံနေရသော ကပ်ရောဂါကြီး၏ သက်ရောက်မှုနှင့် ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်ရန်ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ဆောင်ချက်များမှာ ကျယ်ပြန့်ရှုပ်ထွေးလွန်းသည်။

ဘေးအန္တရာယ်အသစ်များပေါ်လာသည်နှင့်အမျှ လွှတ်တော်က ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၁၉ စက်တင်ဘာလအတွင်းက အတည်ပြုပေးခဲ့သော စီမံကိန်း အများအပြားမှာ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရန်မဖြစ်နိုင်တော့ဘဲ အချို့မှာ အကောင်အထည်ဖော်ပါက အန္တရာယ်ပင်ရှိနိုင်သည်။ အစိုးရ ၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းအပြောင်းအလဲများကြောင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အခင်းအကျင်းမှာလည်း ပြောင်းလဲသွားရာ အစိုးရဝင်ငွေအပေါ် တွင်လည်း သက်ရောက်မှုရှိလာမည်မှာ ဧကန်ဖြစ်သည်။ ယခင်က ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာငွေများဖြင့်လည်ပတ်သော အရေးပါသည့် အစိုးရယန္တရား အချို့မှာ ဆက်လက်ရပ်တည်ရန် ပြည်ထောင်စုအစိုးရကို မှီခိုမှုများရှိလာမည်ဖြစ်သည်။

ကိုဗစ်တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရေးအတွက် ရန်ပုံငွေများကို အကောင်အထည်ဖော်ဖြစ်တော့သော အစိုးရလုပ်ငန်းများနှင့် ထပ်ဆောင်းချေးငှားခြင်း တို့မှ ရရှိနိုင်သည်။ အစိုးရတာဝန်ရှိသူများသည် ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုဟောခွင့်မှ ခွင့်ပြုသော ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ပိုင်ခွင့်ကို အပြည့်အဝကျင့် သုံးမှသာ ကပ်ရောဂါကို ထိရောက်စွာ တုံ့ပြန်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဘတ်ဂျက်အပြောင်းအလဲပမာဏ ကြီးမားနိုင်သောကြောင့် နောက်ထပ် အပို ဆောင်းဘတ်ဂျက် လိုအပ်ကောင်းလိုအပ်နိုင်သည်။

ဗိုင်းရပ်စ်ထိန်းချုပ်ကာကွယ်ရေးတွင် အောင်မြင်မှု၊ ရှုံးနိမ့်မှုကို အစိုးရက လူထုအတွက်မည်သို့ထောက်ပံ့မှု ပေးနိုင်သနည်းဟူသောအချက်က အဆုံးအဖြတ်ပေးမည်ဖြစ်သည်။ အရေးကြီးသော စားနပ်ရိက္ခာနှင့်ဆေးဝါးများ မပြတ်လပ်စေရန် အစိုးရ၏အားထုတ်မှုကို အသိအမှတ်ပြုရ မည်ဖြစ်သော်လည်း တခါတရံတွင် ငွေကြေးက ပိုမိုထိရောက်ခြင်းမျိုးလည်း ရှိနိုင်သည်။

အဘယ့်ကြောင့် အစီအစဉ်ဦးစားပေး အစီအစဉ်များ ပြန်လည်သတ်မှတ်ရန်လိုသနည်း

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲပြီး ဟန်ချက်ညီသောဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်း၏ ပန်းတိုင်များကို အောင်မြင်ရန်အတွက် နည်းဗျူဟာ အသစ်များ လိုအပ်လာနိုင်သည်။ ကိုဗစ်-၁၉ နှင့် အစိုးရ၏ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများက အစိုးရလုပ်ငန်းစဉ်များ၏ ထိရောက်မှုနှင့် အကျိုးဖြစ်ထွန်း မှုတို့တွင် အပြောင်းအလဲများ ဖြစ်ပေါ်စေလိမ့်မည်။

ဦးစားပေးအစီအစဉ်များ ပြန်လည်သတ်မှတ်ရန် လိုအပ်ခြင်း

ကိုဗစ်-၁၉ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကပ်ရောဂါကြောင့် တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ အစိုးရများသည် ၎င်းတို့၏ဘတ်ဂျက်များကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရန် လိုအပ်လာသည်။ ပြင်သစ်၊ ကိုရီးယား၊ ဂျပန်၊ ယူကေနှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့အားလုံး အကြပ်အတည်းကိုရင်ဆိုင်ရန်အတွက် နောက်ထပ်အပိုဆောင်းဘတ်ဂျက်များ ပြဋ္ဌာန်းပေးကြ သည်။ အင်ဒိုနီးရှားတွင် ကပ်ဘေးကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အရင်းအမြစ် များကို ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လတ်တလောအရေးပေါ်မဟုတ်သည့် အစိုးရလုပ်ငန်းများအားလုံးကို ရပ်ဆိုင်းခဲ့သည်။ ဩစတြေးလျ တွင်မူ နောင်နှစ်အတွက် ဝင်ငွေနှင့် အသုံးစရိတ်စသည်တို့ကို ခန့်မှန်းရန်ခက်ခဲလွန်းသည်ဟုဆိုကာ နှစ်စဉ်ဘတ်ဂျက်ကိုပင် ဆိုင်းငံ့ခဲ့သည်။^၁

မြန်မာနိုင်ငံသည် မကြာသေးမီကမှ ၂၀၁၉- ၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် ပြည်ထောင်စု၏ နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကြမ်း ကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယင်းဥပဒေမူကြမ်းတွင် အစိုးရအသုံးစရိတ်ကို ကျပ် ၂.၆ ထရီလီယမ်အထိတိုးမြှင့် ထားသော်လည်း ကိုဗစ်-၁၉ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာကပ်ရောဂါကို တုံ့ပြန်ရန်အတွက် ဦးတည်ချက်ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ထားခြင်း သို့မဟုတ် ရန်ပုံငွေ တိုးမြှင့်လျာထားခြင်းများ မရှိသလောက်ဖြစ်သည်။^၂

ကိုဗစ်-၁၉ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာကပ်ရောဂါကြောင့် မြန်မာ့ဘတ်ဂျက်တွင် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲမှု ကြီးကြီးမားမား လိုအပ်သည်။ ဦးစားပေးလုပ်ငန်း သစ်များဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ရန်ပုံငွေများကို အစိုးရပန်ကြီးဌာနနှင့် ဌာနများ အကြားတွင်သာမက ပြည်ထောင်စုမှ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး များသို့လည်း လွှဲပြောင်းပေးမှုများ ရှိရမည်ဖြစ်သည်။

လက်ရှိအခြေအနေအရ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များနှင့် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများသည် ကိုဗစ်-၁၉ ကိုအောင်မြင်စွာထိန်းချုပ်နိုင်မှ သာ အရာထင်တော့မည်ဖြစ်သည်။ အရေးပါသောကဏ္ဍများဖြစ်သည့် ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးရေးတို့အပြင် ပညာရေးကဲ့သို့ ကဏ္ဍများ၌ပင် စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ထိရောက်မှုမှာ ကိုဗစ်ကာလနှင့် သာမန်အချိန်တို့အကြား တူညီမည်မဟုတ်ပေ။

ထိုသို့စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ထိရောက်မှုပြောင်းလဲသွားခြင်းကြောင့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များပါ လိုက်ပါပြောင်းလဲရမည်ဖြစ်သည်။ ရေရှည်ဦးတည်ချက်ပန်းတိုင်များမှာ မပြောင်းလဲသော်လည်း ထိုပန်းတိုင်များသို့ ရောက်အောင်သွားရမည့်နည်းလမ်းများမှာမူ ပြောင်းလဲသွား မည်ဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် တိုးမြှင့်လာသောကျန်းမာရေးလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစား ပန်ကြီးဌာနသို့ နောက်ထပ်ရန်ပုံငွေ ကျပ်သန်းသုံးရာပုံပိုးပေးခဲ့သည်။^၃ ယင်းမှာ အပြုသဘောဆောင်သော ခြေလှမ်းဖြစ်သော်လည်း အစိုးရ တစ်ဖွဲ့လုံးအတိုင်းအတာဖြင့် ဦးစားပေးအစီအစဉ်များ ပြန်လည်သတ်မှတ်ခြင်းလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်နေသည်။

လက်ရှိအခြေအနေတွင် မအောင်မြင်၊ မထိရောက်နိုင်သော လုပ်ငန်းစီမံချက်များကို ဖျက်သိမ်းခြင်း၊ ရွှေ့ဆိုင်းခြင်းများအားဖြင့် တနေ့တခြား တိုးပွားလာသော ကျန်းမာရေး လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် အတွက် ငွေအား၊ လူ့အရင်းအမြစ်အားပေါ်ထွက်လာမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် အစိုးရအနေနှင့် အချို့သော ကဏ္ဍများ၌ ရန်ပုံငွေလျော့ချဖြတ်တောက်ခြင်းသည် စီးပွားရေးအထိနာမှုကို ပိုဆိုးစေနိုင်သည်ကို ဂရုပြု ရမည်။ ဥပမာအားဖြင့် တည်ဆောက်ရေးစီမံကိန်းတစ်ခုကို ဖျက်သိမ်းလိုက်ပါက စီးပွားရေး လုပ်ငန်းအများအပြားနှင့် ၎င်းတို့၏ လုပ်သားများ ကို ထိခိုက်စေမည်ဖြစ်သည်။

အစိုးရဝင်ငွေဘက်ကိုကြည့်ပါက ဘဏ္ဍာရေးမူဝါဒရေးဆွဲရာတွင် အခြေခံထားခဲ့သည့် မက်ခရိုစီးပွားရေး အခြေအနေများ ပြောင်းလဲသွားခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ ကိုဗစ်-၁၉ ကြောင့် လူများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမထိခိုက် စေရန် အလျင်အမြန်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များ ကသာ ရေတိုရေရှည်အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရှိလာစေမည်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာ ငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့က ‘အစိုးရများနှင့် ကမ္ဘာ့အသိုင်း အဝိုင်း၏ဦးစားပေးမှာ လူများရောဂါမကူးစေရန်နှင့် ကူးစက်ခံရပြီးသူများကို ကုသရန်ဖြစ်သည်’ ဟု ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြခဲ့သည်။^၄ အမြော်အမြင် ရှိသောမက်ခရိုစီးပွားရေးပန်းတိုင်များကို ချမှတ်ထားကြသည့် တိုင်းပြည်များအနေနှင့် ကိုဗစ်-၁၉ တုံ့ပြန်မှုတွင် ရန်ပုံငွေအလုံအလောက်ရှိနေ စေရန် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ယင်းအတွက် ဘတ်ဂျက်လိုငွေနှင့် ချေးငွေကန့်သတ်ချက်များကို ဖြေလျော့သင့်လျှင်ဖြေလျော့ရမည်ဖြစ်သည်။

လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ ပြန်လည်ရေးဆွဲခြင်း

ဘတ်ဂျက် ဦးစားပေးအစီအစဉ်များပြန်လည်ရေးဆွဲရာတွင် လျာထားပြီးသော လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို အသစ်ပေါ်ပေါက်လာသော ဘေးအန္တရာယ်အခြေအနေများနှင့် ချိန်ထိုးပြီး ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းဖြင့် စတင်နိုင် သည်။ လတ်တလောလက်တွေ့မကျတော့သော လုပ်ငန်းများကို ဖျက်သိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် ရွှေ့ဆိုင်းခြင်းဖြင့် ကိုဗစ်-၁၉ တုံ့ပြန်ရေးအတွက် လိုအပ်နေသော အရင်းအမြစ်များထွက်ပေါ်လာမည်ဖြစ်သည်။

အစီအစဉ်များ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ကို စီမံခြင်း

ကိုဗစ်-၁၉ ကို ထိရောက်စွာတုံ့ပြန်ရေးတွင် အစိုးရတစ်ရပ်လုံးချဉ်းကပ်ပုံ (a whole of government approach) ဖြင့်ဆောင်ရွက်ရန်လိုသည်။ ဌာနတိုင်းသည် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကန့်သတ်မှုအသစ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး လျာထားပြီးသော လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များထဲမှ မည်သည့် တို့ကို ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်မည်ကို ဆုံးဖြတ်ရသည်။ အစိုးရတစ်ရပ်အနေဖြင့် ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသော ဘေးအန္တရာယ်များကို စဉ်းစားရာတွင် လုပ်ငန်းစီမံချက်များနှင့် ဝန်ထမ်းများအပေါ်ကျရောက်နိုင်သော ဘေးများအပြင် အစိုးရဝန်ဆောင်မှုကို အသုံးပြုသော ပြည်သူများ ကြုံရမည့် ဘေးများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ ကြုံရမည့် စိန်ခေါ်မှုများကိုပါ ထည့်သွင်းတွက်ချက်ရသည်။

အစိုးရကဏ္ဍအတွက် ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေများကို စီမံခြင်း

ဘေးအန္တရာယ်အသစ်များပေါ်လာသည်နှင့်အမျှ ယခင်က ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေနည်းသော လုပ်ငန်းစီမံချက်များသည် ယခုအခါ အန္တရာယ်ရှိသော လုပ်ငန်းများ ဖြစ်လာသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ခရီးသွားလာမှုလိုအပ်ချက်ရှိသော လုပ်ငန်းများအားလုံးသည် မျက်မှောက်ကာလတွင် ကိုဗစ်-၁၉ ပိုးပျံ့နှံ့စေမည့် အန္တရာယ်ရှိလာသည်။ နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံက အရေးမကြီးသော ခရီးစဉ်များနှင့် လူအများစုဝေးခြင်းများကို ဖျက်သိမ်းရန် အစိုးရတစ်ရပ်လုံးကို ညွှန်ကြားခဲ့သည်။ ထိုညွှန်ကြားချက်မျိုးသည် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှု သေချာပေါက်ရှိပြီး ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဌာနဆိုင်ရာများအနေနှင့် အသုံးစရိတ်အစီအစဉ်များ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရန် လိုအပ်စေမည် ဖြစ်သည်။ အစိုးရစီမံကိန်းရေးဆွဲသူများအနေနှင့် သင်တန်းများ၊ စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများ၊ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးလုပ်ငန်းများအားလုံးကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ၎င်းတို့အတွက် မော်ဒယ်အသစ်များ ဖန်တီးတည်ဆောက်ရတော့မည်ဖြစ်သည်။ လျာထားသော သင်တန်းအစီအစဉ်များအပြားကိုလည်း ပယ်ဖျက်ပြီး ဖြစ်သည်။ စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရန် ခက်ခဲတော့မည်ဖြစ်သဖြင့် အဝေး ရောက် စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ်စနစ်များ ဆောင်ရွက်နိုင်ချေရှိမရှိ၊ သို့တည်းမဟုတ် စီမံကိန်းများ ရွှေ့ဆိုင်းရန် စသည်တို့ကို စဉ်းစားရတော့မည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အောက်ခြေမှစသော စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ဖြို့နယ်၊ ခရိုင်မှသည် ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်အထိ စီမံချက်အဆိုပြုလွှာများကို အဆင့်ဆင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပြီး ဆောင်ရွက်ရသည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ခရီးသွားလာခြင်းများ အများအပြားပါဝင်သဖြင့် ယခုအချိန်တွင် ပြန်လည်သုံးသပ်ရတော့မည်ဖြစ်သည်။ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဌာနဆိုင်ရာများအနေနှင့် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို အကျိုးအပြစ်ချိန်ထိုးသုံးသပ်ပြီး ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်မည်၊ ရွှေ့ဆိုင်းမည် သို့မဟုတ် ဖျက်သိမ်းမည်ကို ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးရတော့မည်ဖြစ်သည်။

အများပြည်သူတို့အတွက် ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေများကို စီမံခြင်း

အစိုးရကဏ္ဍမှ စီမံကိန်းရေးဆွဲသူများအနေနှင့် ၎င်းတို့၏ဝန်ဆောင်မှုများကို သုံးစွဲသူပြည်သူများ ကြုံတွေ့ရနိုင်သည့် ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေများကို လည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုသည်။ ပြည်သူများအနေနှင့် ဝန်ဆောင်မှုသုံးစွဲရန် ခရီးသွားခြင်း၊ တန်းစီရခြင်းများရှိပါက ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်နှင့် ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းကိုပါ ဘေးဖြစ်စေနိုင်သည်။ အစိုးရအနေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုသာမက အလေ့အကျင့်များကိုပါပြောင်းလဲစေခြင်းဖြင့် ကပ်ဘေးကို တုံ့ပြန်နိုင်ပါသည်။ အချို့သောလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ဖြေလျှော့ခြင်းများလည်း ဆောင်ရွက်ရမည်။ သက်တမ်းကုန်တော့မည့် လိုင်စင်နှင့် ပါမစ်များကို ခရီးသွားလာခြင်းနှင့် စုဝေးခြင်းတို့လုပ်ရန် လုံခြုံစိတ်ချရသည်အထိ သက်တမ်းတိုးထားပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း အများသိအောင်ထုတ်ပြန်ထားရမည်။ ဝန်ဆောင်မှုကို တစ်နေ့လူ့ဘဝနစ်နာယောက်သုံးနိုင်မည်စသည်ဖြင့်လည်း ကန့်သတ်ထားသင့်သည်။ အချို့သော အစိုးရဌာနများသည် အွန်လိုင်းမှ ဝန်ဆောင်မှုများကို ဆက်လက်ပေးနိုင်သည်။ ကုန်သွယ်ရေးဌာနသည် သွင်းကုန်၊ ထုတ်ကုန်လိုင်စင်ကို အွန်လိုင်းမှ စတင်ဆောင်ရွက်ပေးနေပြီဖြစ်သည်။^၁ အလားတူပင် မြန်မာနိုင်ငံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကော်မရှင်က

လည်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းငယ်များအတွက် အရေးပေါ်ချေးငွေကို အွန်လိုင်းမှလျှောက်ထားနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးထားသည်။^၆ အစိုးရဌာန တိုင်းသည် အွန်လိုင်းမှ ဝန်ဆောင်မှုများတိုးမြှင့်ပေးနိုင်မည့် အလားအလာများကို ရှာဖွေသင့်သည်။ လူစုလူဝေးဖြစ်ခြင်းနှင့် အပြင်ထွက် သွားလာရန် လိုအပ်ခြင်းများရှိပါက ပြည်သူများက အစိုးရဝန်ဆောင်မှုများကို လုံးဝမသုံးစွဲခြင်းမျိုးပင် ရှိလာနိုင်သည်။

ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍရှိ ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေများကို စီမံခြင်း

အစိုးရကို ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးနေသော ပုဂ္ဂလိကစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှာလည်း ဘေးအန္တရာယ် နှင့် စိန်ခေါ်မှုအသစ်များ ကြုံတွေ့ကြရသည်။ ကုမ္ပဏီများအနေနှင့် သဘောတူထားသော ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို အစိုးရထံသို့မပေးသွင်းနိုင်သောအခါ အစိုးရ အသုံးစရိတ်အစီအစဉ်များအပေါ်တွင်ပါ သက်ရောက်မှုဖြစ်စေသည်။ နိုင်ငံစီးပွားရေးတစ်ခုလုံးနှေးကွေးသွားပြီး အစိုးရမှ ကန့်သတ်ချက်များ တိုးမြှင့်လာသောအခါ ကုမ္ပဏီအများအပြားမှာ ထုတ်လုပ်မှုများ လျော့ချခြင်း၊ ရပ်ဆိုင်းခြင်းများ လုပ်လာရသည်။ အစိုးရက နယ်စပ်များကို ပိတ်လိုက်ပြီး ကန့်သတ်မှုများလုပ်သောအခါ ကုန်စည်ထောက်ပံ့မှုနှင့် သွားလာမှုများပါ ကန့်သတ်ခံလိုက်ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် နိုင်ငံခြားသားများအားလုံးအတွက် နယ်စပ်ဝင်ပေါက်များကို ပိတ်လိုက်ပြီး တရုတ်၊ အိန္ဒိယနှင့် ထိုင်းနယ်စပ်ကုန်သွယ်မှုများအားလုံး ရပ်တန့် သွားခဲ့ရသည်။^{၇၈၉} ကုန်စည်ထုတ်လုပ်သော စက်ရုံအများအပြားမှာ ကုန်ကြမ်းများရှားပါးပြတ်လပ်မှုကြောင့် ထုတ်လုပ်မှုရပ်ဆိုင်းထားရသည်။^{၁၀} ကုမ္ပဏီအများအပြားမှာ ဝန်ထမ်းများပျက်ကွက်သည့် ပြဿနာနှင့်လည်း ရင်ဆိုင်ကြရသည်။ ကျောင်းများ ပိတ်ခြင်း၊ သွားလာမှုများကန့်သတ် ခံရခြင်းနှင့် နာဖျားမကျန်းဖြစ်နိုင်ခြေများသောကြောင့် အလုပ်သမားများ အနေနှင့် မိသားစုပြုစုစောင့်ရှောက်ရမည့် တာဝန်များပိုများလာပြီး လုပ်ငန်းခွင်တာဝန်များအပေါ် အနှောင့်အယှက်များဖြစ်လာသည်။ အစိုးရတာဝန်ရှိသူများအနေနှင့် ကန်ထရိုက်ရထားသော ကုမ္ပဏီများနှင့် ပုံမှန်ဆက်သွယ်ပြီး ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေနှင့် ကန်ထရိုက်ပါလုပ်ငန်းများအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုကို ထိခိုက်မှုရှိ မရှိ ဆန်းစစ်ပြီးလိုအပ် ပါက ဘတ်ဂျက်ကိုပါ ပြန်လည်သုံးသပ်သင့်သည်။

အကြံပြုချက်များ

- အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် နိုင်ငံတော်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအနေနှင့် လက်ရှိ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို ပြန်လည် ဆန်းစစ်ပြီး အသစ်ပေါ်လာသော ဘေးအန္တရာယ်များကိုထည့် သွင်းစဉ်းစားရမည်။ အစိုးရစီမံကိန်းရေးဆွဲသူများ အနေ နှင့် ဝန်ထမ်းများ အများအပြားပျက်ကွက်ခြင်း၊ နယ်စပ်များကို ပိတ်ထားခြင်း၊ စီးပွားရေးတုံ့ဆိုင်းခြင်းနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသွင်းသူများအပေါ် သက်ရောက်မှုများကိုပါ ကြိုတင်ဆန်းစစ်ထားသင့်သည်။
- အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် နိုင်ငံတော်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များနှင့် ဘေး ကင်းလုံခြုံရေးတို့ကို ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ထားရမည်။ ယင်းတွင် အစိုးရဝန်ထမ်းများ၊ အစိုးရဝန်ဆောင်မှုများကို ရယူသူများနှင့် ကျယ်ပြန့်သော ရပ်ရွာလူထုတစ်ရပ်လုံးပါဝင်သည်။
- အစိုးရစီမံကိန်းရေးဆွဲသူများသည် ပုဂ္ဂလိက ကုန်စည်ဝန်ဆောင်မှုပေးသွင်းသူများနှင့် အမြဲဆက်သွယ်ကာ ပြောင်းလဲသွားသော လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု ဝန်းကျင်အခြေအနေများနှင့် ကိုက်ညီအောင် ဘတ်ဂျက်ကို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲသင့်သည်။

အစိုးရအတွက် ပည်သည့်အရင်းအမြစ်များ ဂိုဏ်းသန့်သန့်

အစိုးရဝင်ငွေများမှာ ကပ်ရောဂါကြောင့် ထိခိုက်ပြီးဖြစ်သည်။ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဌာနဆိုင်ရာများ၊ နိုင်ငံပိုင်လုပ် ငန်းများနှင့် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များ၏ လျာထားဝင်ငွေကို ပြန်လည်ရေးဆွဲပြီးပါက အစိုးရအနေနှင့် မိမိတို့တွင် အရင်းအမြစ်မည်မျှရှိသည်ကို ရှင်းလင်းစွာသိရှိလာမည် ဖြစ်သည်။ အစိုးရအနေနှင့် ဝင်ငွေပိုင်းကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရာတွင် မိမိတို့ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေဖြင့်ရပ်တည်သော အဖွဲ့အစည်းများအတွက် အဓိက ထည့်သွင်း စဉ်းစားပေးရန်လိုအပ်သည်။ ယင်းအဖွဲ့အစည်းများသည် လုပ်ငန်းဆက်လက်လည်ပတ်နိုင်ရန်အတွက် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ထောက်ပံ့မှု လိုကောင်းလိုနိုင်သည်။

အစိုးရဝင်ငွေအပေါ်သက်ရောက်မှုကို ခန့်မှန်းတွက်ချက်ခြင်း

ကပ်ဘေးကြောင့် ကမ္ဘာတလွှားရှိ အစိုးရများ၏ဝင်ငွေများ လျော့ကျခဲ့သည်။ ယင်းသည် တိုင်းပြည်ဘတ်ဂျက်ကိုသာမက ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများနှင့် စည်ပင်အဖွဲ့တို့ရရှိမည့် ဝင်ငွေလမ်းကြောင်းများကိုပါ ထိခိုက်စေသည်။ ဝင်ငွေလမ်းကြောင်းများ အားလုံးအပေါ်သက်ရောက်မှုကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်နိုင်ခြင်းမရှိပါက မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကိုဗစ်-၁၉ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုတွင် အထစ်အငေါ့များ ရှိ လာနိုင်သည်။

တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် ကိုဗစ်-၁၉ ကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဒေသန္တရအစိုးရများနှင့် မြူနီစပယ်အဖွဲ့များက အဓိကနေရာတွင်ရှိသည်။ ရောဂါကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုမှာ ပထဝီအနေအထားနှင့် အချို့သော မြို့ကြီးများ၊ ဒေသများ အပေါ်မူတည်၍ ပြင်းထန်တတ်သဖြင့် ဒေသန္တရအစိုးရများ ၏ အခန်းကဏ္ဍ အရေးပါခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့မှာ ဆေးဝါးကုသမှုကဏ္ဍမဟုတ်သော တုံ့ပြန်မှုတွင်လည်း အရေးပါသော အခန်း ကဏ္ဍ၌ ရှိကြသည်။ ၎င်းတို့သည် အားကစားပွဲများ၊ ဈေးများ၊ ဘာသာရေးဝတ်ပြုရာနေရာများ၊ ဒေသနယ်စပ်များကို စီမံသူများ ဖြစ်ရာ ၎င်း အဖွဲ့အစည်းများသည် အသွားအလာကန့်သတ်မှု (ကွာရန်တင်း) နှင့် ခပ်ခွာခွာနေစေခြင်း (ဆိုရှယ်ဒစ်စတန့်စင်း) တို့အောင်မြင်ထိရောက်ရန် အတွက် အရေးပါသော အဖွဲ့များဖြစ်သည်။^{၁၁} မြို့နယ် ကော်မတီများ၊ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့များနှင့် စည်ပင်တို့သည် အသွားအလာ ကန့်သတ် ထားရှိမှု (ကွာရန်တင်း) အတွက် နေရာထိုင်ခင်းများစီမံခြင်း၊ ဈေးများပိတ်ခြင်းနှင့် နယ်စပ် စစ်ဆေးရေးဂိတ်များ ဆောင်ရွက်ခြင်း စသည်တို့ကို တာဝန်ယူကြရသည်။^{၁၂} ထိုစည်ပင်အာဏာပိုင်အဖွဲ့များ ၏လုပ်ဆောင်ချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံတစ်လုံးကို ကူညီကာကွယ်ပေးနေခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ရန်ပုံငွေများ လျော့ပါးနေချိန်တွင် တာဝန်ယူမှုများ ပိုကြီးလာခြင်းကြောင့် စည်ပင်နှင့် မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့များ၏ လုပ်ငန်းများ နှောင့်နှေးရပ်တန့်ခြင်းမရှိအောင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရက တာဝန်ယူပေးရမည်။ စည်ပင် အဖွဲ့များသည် ပုံမှန်အခြေအနေတွင် ကိုယ်ပိုင်ရန်ပုံငွေ နှင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများထံမှ လွှဲပြောင်းငွေများဟူ၍ အရင်းအမြစ်နှစ်မျိုး ရှိသည်။ လက်ရှိအနေအထားတွင် ကိုဗစ်-၁၉ တုံ့ပြန်ရေးအတွက် ပမာဏကြီးမားသော ရန်ပုံငွေများကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရကသာ ထောက်ပံ့နိုင်သဖြင့် ကိုဗစ်ထိခိုက်မှု ကြီးမားသောဒေသ များရှိ စည်ပင်နှင့် မြို့ပြ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့များအတွက် တိုက်ရိုက်ရန်ပုံငွေပေးခြင်းအပါအဝင် ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေကြရ မည်။

စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ^{၁၃} နှင့် YDCDI၊ MCDC တို့သည် ကိုယ်တိုင်ကောက်ခံရသောဝင်ငွေကိုသာ အဓိက မှီခိုနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပမာ အားဖြင့် ဘားအံစည်ပင်အဖွဲ့သည် ဝင်ငွေစုစုပေါင်း၏ ၆.၁% ကိုသာ ပြည်နယ်အစိုးရ သို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စုထံမှရရှိခြင်းဖြစ်ပြီး ဝင်ငွေ၏ ၇၆.၂% မှာ ကိုယ်တိုင်ကောက်ခံသော လိုင်စင်ကြေးများဖြစ်သည်။^{၁၄} အထွေထွေစီးပွားရေးနှေးကွေးခြင်းနှင့် ကိုဗစ်ကြောင့် ကန့်သတ်ပိတ်ပင် မှုများက ထိုဝင်ငွေများကို ထိခိုက်လျော့နည်းမည်မှာ ဧကန်ဖြစ်သည်။ ဈေးပြိုင်လိုစင်ကြေးများမှာလည်း စီးပွားရေးမကောင်းခြင်း၊ လုပ်ငန်း များရပ်ဆိုင်းနေခြင်းကြောင့် ဈေးကောင်းရရန် မရှိပေ။ ခရီးသွားလာမှုကန့်သတ်ခြင်းနှင့် နယ်စပ်များ ပိတ်ထားခြင်းကြောင့် ဘီးခွန်နှင့် ယာဉ် စည်းကမ်းဖောက်ဖျက်ခြင်းမှ ကောက်ခံရရှိသည့် ဒဏ်ကြေးများမှာလည်း လျော့နည်းမည် ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင်အစိုးရကန့်သတ်ချက်များ ကြောင့် အခွန်အခများ ကောက်ခံရန်မဖြစ်နိုင်သည့် အခြေအနေများလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးကင်းရေးအချက်များကို ထည့် တွက်ပြီး YCDC က ယာဉ်ရပ်နားခကောက်ခံခြင်းများကို ဆိုင်းငံ့ထားခဲ့သည်။^{၁၅}

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ကျဆင်းခြင်းကြောင့် အစိုးရဝင်ငွေများလည်း ထိခိုက်သည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်က မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဂျီဒီပီသည် ၂၀၁၉ တွင် ၆.၃ ရာနှုန်းတိုးနေရာမှ ၂၀၂၀ တွင် ၃ ရာခိုင်နှုန်းသာတိုးတော့မည်ဟု ခန့်မှန်းသည်။^{၁၆} Micro, Small and Medium Enterprises in Myanmar စစ်တမ်းတွင် ဖြေဆိုသူများ၏ ၅၄ ရာခိုင်နှုန်းက ၎င်း တို့၏အလုပ်များ မကြာသေးမီက ရပ်ဆိုင်းသွားခဲ့ပြီဖြစ်ကြောင်းဖြေကြားသည်။^{၁၇} အစိုးရ များသည် စီးပွားရေးကိုပြန်လည် နှိုးဆွနိုင်ရန် အခွန်မူဝါဒများကိုလည်းပြင်ဆင်ကြပြီး အခွန်လျှော့ခြင်း သို့မဟုတ် ဆိုင်းငံ့ခြင်းများ ဆောင်ရွက် ကြသည်။ မြန်မာအစိုးရသည် ယခုသုံးလပတ်အတွက် ဝင်ငွေခွန်နှင့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်များကို ဘဏ္ဍာနှစ်ကုန်အထိ ဆိုင်းငံ့ပေးခဲ့သည်။ ပို့ ကုန်များအတွက် ကြိုတင်ဝင်ငွေခွန် ၂ ရာခိုင်နှုန်းကိုလည်း ဖြေလျှော့ပေးခဲ့သည်။^{၁၈} စီးပွားရေးအပေါ်သက်ရောက်မှုများနှင့် တုံ့ပြန်ဖြေရှင်းရ သော ဆောင်ရွက်ချက်များကြောင့် လက်ရှိ ဝင်ငွေခန့်မှန်းခြေနှင့် ဝင်ငွေခန့်မှန်းတွက်ချက်သောနည်းလမ်းများမှာ မှန်ကန်တော့မည် မဟုတ် ချေ။

ဝင်ငွေလျော့ကျခြင်းကို ကုစားရန်အတွက် အစိုးရများအနေနှင့် မလွဲသာမရှောင်သာ ချေးငွေများ ပိုမိုချေးငှားလာခြင်း ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ချေးငှားနိုင်မည့် လမ်းကြောင်းသစ်များလည်း ပေါ်ပေါက်လာရန် ရှိသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေး ရန်ပုံငွေအဖွဲ့က “ငွေမရှိလို့ လူတွေ

သေကြေပျက်စီးရမည့် အဖြစ်မျိုးမရောက်စေရန် မိမိတို့တာဝန်ယူလိုသည်”ဟု အခိုင်အမာ ကတိကဝတ်ပြုထားသည်။^{၁၉} ချေးငှားရမည့် ငွေ ပမာဏကို အပြည့်အဝခန့်မှန်းနိုင်ရန်အတွက် အစိုးရအနေနှင့် ဆိုင်ငံခြင်း၊ ဖျက်သိမ်းခြင်း ပြုမည့်လုပ်ငန်းစီမံချက်များမှ ထွက်ပေါ်လာမည့် ငွေပမာဏ၊ အစိုးရရန်ပုံငွေလျော့နည်းရရှိမည့် ပမာဏနှင့် စီမံကိန်းသစ်များအတွက် ကုန်ကျစရိတ်ကို ဦးစွာတွက်ချက်ရမည်ဖြစ်သည်။

အကြံပြုချက်များ

- စည်ပင်နှင့် မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့များ၊ ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ ဝင်ငွေအပေါ်သက်ရောက်မှုနှင့် ထိုအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ကပ်ဘေးတုံ့ပြန်ရေးတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရန်လိုသည်။
- သမားရိုးကျမဟုတ်သော ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ရေးနည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်ရမည်။ ထိခိုက်မှုအများ ဆုံးမြို့နယ်များနှင့် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးများသို့ တိုက်ရိုက်ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ခြင်းများလည်း လိုနိုင်သည်။
- ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများသည် ဝင်ငွေလျာထားချက်များကို ပြန်လည် ပြင်ဆင်ရမည်။ ကိုယ်ပိုင် ဝင်ငွေဖြင့် အဓိကရပ်တည်သော အဖွဲ့အစည်းများမှာလည်း ပြည်ထောင်စု ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့မှုအပိုအပ်နိုင်သည်။
- မက်ခရိုစီးပွားရေးပန်းတိုင်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ကိုဗစ်တုံ့ပြန်ရေးတွင် ရန်ပုံငွေချို့တဲ့ပါက ရေရှည်ကြုံရမည့် ဆိုးကျိုးများ နှင့် သက်သာသောနှုန်းထားဖြင့် ချေးငွေရရှိနိုင်မှုအခြေအနေများကို ရှာဖွေသုံးသပ်ရန်လိုသည်။

မည်သို့သော အစိုးရအသုံးစရိတ်သစ်များလိုအပ်သနည်း။ ထောက်ပံ့ကူညီမှုများကို မည်သို့ ငွေကြေးပံ့ပိုးသည့်ပုံစံဖြင့် ထောက်ပံ့ကူညီမှု နည်းလမ်းကောင်းများရှိသည်။

ပြည်သူတို့၏ အခြေခံလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းရေးမှာ မလုပ်မဖြစ်ဦးစားပေးဖြစ်သည်။ ငွေကြေးပံ့ပိုးသည့်ပုံစံဖြင့် ထောက်ပံ့ကူညီမှု နည်းလမ်းကောင်းများရှိသည်။

ကိုဗစ်-၁၉ တုံ့ပြန်ရေးအစီအစဉ်များဆောင်ရွက်ခြင်း

လက်ရှိ ကပ်ဘေးအတွင်း၌ ကျန်းမာရေးကဏ္ဍဘက်မှ တုံ့ပြန်မှုလိုအပ်သကဲ့သို့၊ လူမှုဖူလုံရေးမှာလည်း အစိုးရများအတွက် မျက်နှာလွှဲမရ သော တုံ့ပြန်မှုနည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယ^{၂၀} နှင့် ဖိလစ်ပိုင်^{၂၁} တို့တွင် လတ်တလောဖြစ်ပွားသော ဆန္ဒပြမှုများကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့်၊ လူတို့၏ အခြေခံလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းမရှိဘဲ၊ အသွားအလာကန့်သတ်ခြင်းနှင့် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးခပ်ခွာခွာနေစေခြင်း (ဆိုရှယ် ဒစ်စတန့်ဇင်း) တို့ကို ဆောင်ရွက်၍မရကြောင်း သိနိုင်သည်။ မြန်မာအစိုးရသည် လူမှုဖူလုံရေး ထောက်ပံ့မှုများ လိုအပ်ကြောင်းကို အသိအမှတ်ပြုသည့်ပုံပေါ်သည်။ နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံက အသွားအလာ ကန့်သတ်ခြင်းခံရသည့်သူများနှင့် ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်းတို့အတွက် လုံလောက်သော ရေ၊ အစားအစာနှင့် ဆေးဝါးများရရှိစေရန် ကိုဗစ်- ၁၉ ကာကွယ်၊ ထိန်းချုပ်ရေးနှင့် ကုသရေးကော်မတီကို တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ သည်။^{၂၂}

လူတို့၌ ထွေပြားသော လိုအပ်ချက်များရှိသည်။ မိသားစုတစ်ခုအတွက် ရေနှင့် စားနပ်ရိက္ခာလုံလောက်စွာရှိ သော်လည်း ပိုးသန့်စင်ရေး၊ နေရာထိုင်ခင်းနှင့် ဆက်သွယ်ရေးတို့မှာ အဓိကလိုအပ်ချက်ဖြစ်နေနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံအများစုသည် အိမ်ထောင်စုများကို ထောက်ပံ့ ရာတွင် ပစ္စည်းများတိုက်ရိုက်ပေးခြင်းထက် ငွေကြေးပံ့ပိုးခြင်းနည်းကို ပိုမိုရွေးချယ်တတ်ကြသည်။ ကိုဗစ်- ၁၉ ကပ်ရောဂါကာလအတွင်း ထိခိုက်လွယ်သော အိမ်ထောင်စုများအတွက် ငွေကြေးအခြေခံသော လူမှုဖူလုံရေးထောက်ပံ့မှုမျိုးကို နိုင်ငံပေါင်း ၅၄ နိုင်ငံတွင် ဆောင်ရွက် သည်ကို တွေ့ရသည်။^{၂၃} မြန်မာနိုင်ငံတွင် အခြားနိုင်ငံများကဲ့သို့ ငွေကြေးထောက်ပံ့ရေးအစီအစဉ် များတွင် သုံးနိုင်သည့် အဆင့်မြင့် ဘဏ္ဍာရေး စနစ်များရှိမနေသော်လည်း လက်တွေ့သုံးနိုင်သည့် အခြား နည်းလမ်းအချို့အဆင်သင့်ရှိနေသည်။

မကြာသေးမီနှစ်များက မြန်မာနိုင်ငံတွင် မိုဘိုင်းဖုန်းသုံးစွဲမှုသိသာသာမြင့်တက်လာခဲ့ပြီး လူ ၁၀၀ လျှင် မိုဘိုင်းဆင်းမ်ကတ် ၁၁၄ ခု မှတ်ပုံတင်သုံးစွဲနေသည်။^{၂၅} မိုဘိုင်းဘဏ်စနစ်ကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်ကတည်းက စတင် အသုံးပြုနေပြီဖြစ်သည်။^{၂၆} လိုအပ်ချက်ရှိသောသူများကို ပံ့ပိုး ကူညီရာတွင် ထိုနည်းပညာအခန်းကဏ္ဍ၏ အရေးကြီးမှုကို အသိအမှတ်ပြုပြီး ဗဟိုဘဏ်က မိုဘိုင်းဘဏ်စနစ်တွင် လွှဲပြောင်းနိုင်သော ပမာဏ ကို ကျပ်ငါးသိန်းမှ ဆယ်သိန်းသို့ တိုးမြှင့်သတ်မှတ်ပေးခဲ့သည်။^{၂၇} အသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်းများမှာလည်း လိုအပ်ချက်ရှိသောသူများ အတွက် ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုပြုရန် ၎င်းတို့၏ ကွန်ရက်များကို သုံးစွဲခွင့် ပြုနိုင်သည်။ ၂၀၁၉ ဇူလိုင်တွင် မြန်မာနိုင်ငံအသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်းအသင်း က နိုင်ငံအတွင်း အသေးစားချေးငွေလက်ခံရရှိသူ (၃.၄) သန်းခန့်ရှိကြောင်း ခန့်မှန်းထားသည်။^{၂၈} လူမှုဖူလုံရေး အကာအကွယ်အစီအစဉ်များ မှာလည်း လိုအပ်ချက်ရှိသော အိမ်ထောင်စုများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ် ထားပြီးဖြစ်သောကြောင့် ကိုဗစ်-၁၉ ထောက်ပံ့မှုအတွက် အဆင့်သင့် သုံးနိုင်သည်။ တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်နေသော အစီအစဉ်တစ်ခုဖြစ်သည့် Maternal and Child Cash Transfers for Improved Nutrition အစီအစဉ်သည် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူ ၆၇၈,၀၀၀ ဦးအတွက် ဝန်ဆောင် ပေးနေပြီး တစ်ဆင့်ခံ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူ ပေါင်း ၁၂,၇၄၈,၀၀၀ ဦးရှိသည်။^{၂၉}

အကြံပြုချက်များ

- ပစ္စည်းများတိုက်ရိုက်ပေးခြင်းထက်စာလျှင် ငွေကြေးပံ့ပိုးခြင်းမှာ ပိုမိုထိရောက်အကျိုးရှိသော လူမှုဖူလုံရေးထောက်ပံ့မှုပုံစံဖြစ် သည်။
- မိုဘိုင်းဖုန်းအသုံးတွင်ကျယ်မှု၊ အသေးစားချေးငွေ ကွန်ရက်များ အဆင်သင့်ရှိမှု၊ ရှိရင်းစွဲလူမှုဖူလုံရေး အစီအစဉ်များနှင့် မိုဘိုင်း ဘဏ်စနစ်အတွက် လတ်တလောအပြောင်းအလဲများက ငွေကြေးအခြေခံ လူမှုဖူလုံရေးအစီအစဉ်ဆောင်ရွက်ရန် အထောက် အပံ့များဖြစ်စေသည်။

နောက်ဆက်တွဲလုပ်ငန်းစဉ် - အစိုးရအနေနှင့် ဦးစားပေးအစီအစဉ်များ ပညာသို့ ပြန်လည်ရေးဆွဲ သတ်မှတ်နိုင်သနည်း။

အစိုးရ၏ တုံ့ပြန်မှုအစီအစဉ်သည် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုမူဘောင်အတွင်း၌သာ ရှိရမည်။ တုံ့ပြန်မှုအစီအစဉ်များ စီမံခန့်ခွဲရာတွင် လက်ရှိ ဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၏ အကန့်အသတ်များနှင့် တရားဝင် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

အစိုးရ၏ဘဏ္ဍာရေးကိစ္စများကို စီမံခြင်း

အရေးပေါ်တုံ့ပြန်မှုဆောင်ရွက်ရာတွင် ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုမှာ ပထမဆုံး ထည့်သွင်းစဉ်းစားရသည့် ကဏ္ဍ မဟုတ်သော်လည်း၊ ဘဏ္ဍာရေးစီမံ ခန့်ခွဲမှုကို ကောင်းစွာ မပြုလုပ်နိုင်ပါက အရေးပေါ်တုံ့ပြန်ရေး အစီအစဉ်များ ကမောက်ကမဖြစ်ကာ ရပ်ဆိုင်းသွားနိုင်သည်။

အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုသည် အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းဖြင့် အမြဲတမ်း စတင်သင့်ပြီး၊ အရေးပေါ် အခြေအနေတွင်လည်း ထို့အတူပင်ဖြစ် သင့်သည်။ ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းများ၊ ဘတ်ဂျက်နှင့် အချိန်ဇယား တို့ကို ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ် စီစဉ်ထားပါက အကောင်အထည်ဖော် မည့်သူများ လုပ်ငန်းစတင်ရာတွင် များစွာ အထောက်အကူ ဖြစ်စေသည်။ ရှင်းလင်းသော ဆက်သွယ်ရေးစနစ် ရှိခြင်းကလည်း တာဝန်ခံခြင်း အတွက် အရေးပါသည်။ အလျင်အမြန် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရသည်ဖြစ်သော်လည်း အများပြည်သူအား ဆောင်ရွက်မည့် အစီအစဉ်အမျိုးအစား နှင့် ကျယ်ပြန့်မှုကို သတင်းထုတ်ပြန်ပေးရမည် ဖြစ်သည်။ လုပ်ငန်းစဉ်သစ်များကို ဖြည့်စွက် (သို့မဟုတ်) ပြင်ဆင် (သို့မဟုတ်) အရေးပေါ် ဘတ်ဂျက်တွင် ထည့်သွင်း ရေးဆွဲပြီး၊ ၎င်းတို့ကို ပြည်သူသို့ဦးတည်သော မိန့်ခွန်းများနှင့် သတင်းထုတ်ပြန်ချက်များတွင် ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြရ မည်။ အရေးပေါ်ရန်ပုံငွေများ ထူထောင်သည့်အခါ ပြည်သူကို အချိန်မဆိုင်းဘဲ ရှင်းလင်းစွာ ထုတ်ပြန်ပေးရမည်။ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး

အသီးသီးတွင် အရေးပေါ် ရန်ပုံငွေ ၁ ဘီလီယံရှိကြပြီး၊ ကိုဗစ်ကိုတုံ့ပြန်ရန်အတွက် ယင်းရန်ပုံငွေကို ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ များက ထုတ်ယူသုံးစွဲရန် ဆောင်ရွက်နေကြသည်။ အစိုးရများအနေဖြင့် ထိုရန်ပုံငွေများအား မည်သို့သုံးစွဲမည်ကို ပြည်သူများသိရှိစေရန် သတင်းထုတ်ပြန်ပေးခြင်းဖြင့် အစိုးရ၏ အလျင်အမြန် တုံ့ပြန်နိုင်မှုကို သက်သေပြနိုင်ပြီး၊ အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် တာဝန်ခံခြင်းအပိုင်းများတွင်ပါ တိုးတက်လာနိုင်သည်။

ကပ်ဘေးတုံ့ပြန်ရေးတွင် စာရင်းကိုင်အခန်းကဏ္ဍသည်လည်း အရေးပါသည်။ ကိုဗစ်- ၁၉ တုံ့ပြန်မှု အစီ အစဉ်များအတွက် ငွေစာရင်းအသစ် ဖွင့်ခြင်း၊ ငွေစာရင်းအမှတ်အသစ်များ သတ်မှတ်ပေးခြင်းစသည်တို့သည် တာဝန်ယူမှုနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရေးတို့အတွက် အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေသည်။ အစိုးရသည် ရန်ပုံငွေရှာဖွေရေးကော်မတီများကို ဖွဲ့စည်းပြီး ကိုဗစ်- ၁၉ တုံ့ပြန်ရေးအတွက် တစ်ဦးချင်းအလှူရှင်များနှင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများထံမှ အလှူငွေများကောက်ခံလျက်ရှိသည်။^{၂၆} လှူဒါန်းပြီးသည်နှင့် ယင်းအလှူငွေများမှာ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာများဖြစ်သွားသဖြင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ အစိုးရ စာရင်းကိုင်နှင့်စာရင်းစစ်များက ကိုဗစ်ကော်မတီများအား အစိုးရ ငွေစာရင်း၊ အစီရင်ခံခြင်းနှင့် စာရင်းစစ်ခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် အညီဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် ကူညီပေးရမည်။ သို့မှသာ ပြင်ပ အလှူရှင်များအနေနှင့် မိမိတို့လှူဒါန်းငွေများကို စနစ်တကျစာရင်းပြုစုထားပြီး၊ တာဝန်ခံမှုလည်း ရှိသည်ဟု ယုံကြည်စိတ်ချစေမည်ဖြစ်သည်။

ဘတ်ဂျက်၊ ပစ္စည်းဝယ်ယူရေး၊ စာရင်းကိုင်နှင့် စာရင်းစစ်စသော လုပ်ငန်းများကိုဆောင်ရွက်သည့် အစိုးရ ဝန်ထမ်းများအတွက် ကိုဗစ်- ၁၉ ကဲ့သို့သော ကပ်ဘေးများကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းမှာ ပုံမှန် အခြေအနေ မဟုတ်ပေ။ ဥပဒေမူဘောင်ထဲတွင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဖြေလျှော့ပေးနိုင်သည့် ပြဌာန်းချက်များ ပါဝင်သော်လည်း ဝန်ထမ်းအများစုမှာ ၎င်းလုပ်ငန်းတို့ကို အကျွမ်းတဝင်ရှိမနေနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် စီမံကိန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စက်မှုဝန်ကြီးဌာန (MoPFI) နှင့် ရှေ့နေချုပ်ရုံးတို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်၍ လက်ရှိ လမ်းညွှန်ချက်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအတွင်းရှိ မမြင်သာသော ဖြေလျှော့ပေးနိုင်သည့် ပြဌာန်းချက် များကို စုစည်းပြီး၊ တစ်ခုတည်းသော လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်အဖြစ် ထုတ်ပြန်ပေးနိုင်ပါက မြေပြင်ရှိ ဝန်ထမ်းများကို ကူညီပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ရှေ့နေချုပ်ရုံးသည် ကိုဗစ်အား တုံ့ပြန်ရာတွင် အလျင်အမြန် ဆောင်ရွက်ရန်လိုခြင်းကြောင့် ပေးသွင်းသူတစ်ဦးတည်းထံမှ ဝယ်ယူခြင်းမျိုးကို ခွင့်ပြုသည့် လမ်းညွှန်ချက်မျိုး ထုတ်ပြန်ပေးနိုင်သည်။ ပုံမှန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအတိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုနိုင်ချိန်တွင် စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း၊ စာရင်းရေးသွင်းခြင်းဆိုင်ရာ လွှမ်းခြုံမှုဝါဒ များကို လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ကြောင်း သေချာစေရန် သီးခြားအစီရင်ခံစာ တင်သွင်းခြင်းမျိုးလည်း လိုအပ်သည်။ ရှေ့နေချုပ် ရုံးနှင့် စီမံကိန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စက်မှုဝန်ကြီးဌာနတို့က ဘတ်ဂျက်ဌာနများ၊ စာရင်းကိုင်များနှင့် စာရင်းစစ်များ အတွက် အစီရင်ခံစာအသစ်များတွင် လိုအပ်သောပုံစံများ ပေါ်ထွက်လာစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုစည်းမျဉ်း ၂၀၁၇ တွင် ဘတ်ဂျက်ကို ပြင်လွယ်ပြောင်းလွယ်ပြု လုပ်နိုင်ရန်အတွက် ဖြေလျှော့မှုအချို့ကို ထည့်သွင်းရေးဆွဲထားသည်။ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဌာနဆိုင်ရာ များသည် သာမန်ဘတ်ဂျက်^{၂၇} အောက်မှ ပိုလျှံသော ရန်ပုံငွေများကို ဘတ်ဂျက် ခေါင်းစဉ်တစ်ခုမှ နောက်တစ်ခု အောက်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းကို ခွင့်ပြုထားသည်။ သို့သော် သာမန်ဘတ်ဂျက်နှင့် ငွေလုံးငွေရင်းတို့ အကြား ရွှေ့ပြောင်းခွင့်မပြု^{၂၈} သလို၊ အသုံးစရိတ် အမျိုးအမည်သစ်များအတွက်လည်း သုံးစွဲခွင့်မပြုပေ။ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ကိုးလတိုင်သည်အထိ လျာထားချက်အတိုင်း သုံးစွဲခြင်းမပြုနိုင်သော ရန်ပုံငွေများကို အထွေထွေပိုလျှံရန်ပုံငွေ General Reserve Fund ခေါင်းစဉ်အောက်သို့ ထည့်သွင်းသည်။ ထိုရန်ပုံငွေများကို ခေါင်းစဉ်ပြောင်း၍ သုံးစွဲနိုင်သော်လည်း၊ စီမံချက်အသစ်များအတွက် သုံးစွဲခွင့်မပြုပေ။ ထို့ကြောင့် အထွေထွေပိုလျှံရန်ပုံငွေ-GRF အောက်မှ ရန်ပုံငွေများ၊ အထူးသဖြင့် သာမန်စာရင်းအောက်မှ ရန်ပုံငွေများသည် အရေးပေါ် လိုအပ်ချက်များ အတွက် သုံးစွဲနိုင်သော အခွင့်အရေး တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင်မူ စီမံကိန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စက်မှုဝန်ကြီးဌာန-MoPFI သည် သာမန်စာရင်းနှင့် ငွေလုံးငွေရင်းစာရင်းတို့ကို ပြောင်းသုံးနိုင်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိနေသည်။ ထို့အပြင် ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဌာနဆိုင်ရာ တစ်ခုနှင့် တစ်ခုအကြားရန်ပုံငွေများ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း၊ အသုံးစရိတ် သစ်များအတွက် ရန်ပုံငွေခွင့်ပြုခြင်း စသည်တို့ကိုလည်း လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများတွင် အလားတူ လုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိသော်လည်း ငွေစာရင်းခေါင်းစဉ် ပြောင်းလဲသုံးစွဲရာတွင် ပို၍ လုပ်ငန်းစဉ်ရှည်ကြာပြီး၊ ခက်ခဲတတ်သည်။^{၂၉}

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းစဉ်များပြန်လည်သတ်မှတ်ရမည့် အတိုင်းအတာကျယ်ပြန့်သောကြောင့်၊ ဒုတိယအကြိမ် နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေကို ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှု စည်းမျဉ်းတွင် ဘတ်ဂျက်ရွှေ့ပြောင်းသုံးစွဲခြင်းကို ပုံမှန်နေ့စဉ် လိုငွေပိုငွေများ အတွက်သာ ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်ဟု ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားသည်။ အကယ်၍ ပုံမှန်ဘတ်ဂျက်လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆိုင်းငံ့ခြင်းမပြုပါက၊

တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် ပြန်လည်သတ်မှတ်ထားသော ဦးစားပေးလုပ်ငန်းစဉ်များအတွက် ဒုတိယအကြိမ် နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေတစ်ရပ်လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။

ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုစည်းမျဉ်းအရ ဝန်ကြီးဌာန၊ ဌာနဆိုင်ရာတစ်ခုနှင့် တစ်ခု၊ အစိုးရအဆင့်တစ်ခုနှင့် တစ်ခု (ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးများ) အကြားတွင် ပမာဏကြီးမားသော ဘတ်ဂျက်ရွှေ့ပြောင်း သုံးစွဲမှုများကို ခွင့်ပြုထားပေး။ ထို့အပြင် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်တွင် ကြီးမားသောအပြောင်းအလဲများ (ချေးငွေ၊ ဝင်ငွေနှင့် သုံးငွေခေါင်းစဉ်ကြီးများတွင် ကြီးမားသော အပြောင်းအလဲများ) ကိုလည်း ခွင့်ပြုထားပေး။ ပမာဏကြီးမားသော ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ အပြောင်းအလဲများကို အဆင်ပြေချောမွေ့စွာဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ၂၀၁၉- ၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးဆိုင်ရာဥပဒေကို ကျယ်ပြန့်စွာ ပြန်လည်ပြင်ဆင်မည်။ (ဒုတိယ အကြိမ်) နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေတစ်ခုကို ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းသင့်သည်။

အကြံပြုချက်များ

- ကပ်ဘေးတုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် အစိုးရထုတ်ပြန်ချက်များအားလုံးတွင် ခန့်မှန်း ဘတ်ဂျက်၊ အချိန်ဇယားနှင့် ဆောင်ရွက်မည့် ဌာနအဖွဲ့အစည်းတို့ကို ရှင်းလင်းစွာထည့်သွင်းပေးရမည်
- ၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုစည်းမျဉ်းပါပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ ခွင့်ပြုချက်များကို အပြည့်အဝလိုက်နာ၊ သုံးစွဲစေနိုင်ရေးအတွက် ဘတ်ဂျက်အရာရှိများ၊ စာရင်းကိုင်နှင့် စာရင်းစစ်များအတွက် လမ်းညွှန်ချက် တစ်ရပ်ထုတ်ပြန်ပေးသင့်သည်
- ကိုဗစ်- ၁၉ တုံ့ပြန်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် သီးခြားငွေစာရင်းနှင့် ငွေစာရင်းအမှတ်များ ထားရှိပေးခြင်းဖြင့် ရန်ပုံငွေများကို ပိုမိုစနစ်ကျနစွာ ထိန်းချုပ်စောင့်ကြည့်နိုင်မည်ဖြစ်သည်
- ဘတ်ဂျက်ပါဌာနများသည် ရှိရင်းစွဲဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ ပြင်လွယ်ပြောင်းလွဲဖြစ်မှုကို အသုံးပြုပြီး ကိုဗစ်-၁၉ ကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်နေသကဲ့သို့ နောက်ထပ် ဖြည့်စွက် ဘတ်ဂျက်ဥပဒေကြမ်းအသစ် တစ်ခုကိုလည်း ရေးဆွဲရန်လိုသည်

မှတ်စုများ

၁။ Helene Barroy et al, (World Health Organization, 25 March 2020), <https://www.who.int/who-documents-detail/how-to-budget-for-covid-19-response> [accessed on 8 April, 2020].

၂။ နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံး April 8 2020, https://www.facebook.com/myanmarpresidentoffice.gov.mm/posts/2794199293961122?_tn__=K-R [accessed on 9 April, 2020].

၃။ Zarni Mann, Myanmar Plans Emergency Coronavirus Funding, Lab Tests, The Irrawaddy, 11 February 2020, <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmar-plans-emergency-coronavirus-funding-lab-tests.html> [accessed on 7 April, 2020].

၄။ Vitor Gaspar and Paolo Mauro, Fiscal Policies to Protect People During the Coronavirus Outbreak, IMF Blog, 5 March 2020, <https://blogs.imf.org/2020/03/05/fiscal-policies-to-protect-people-during-the-coronavirus-outbreak/> [accessed on 8 April, 2020].

၅။ Myanmar News Agency, Trade Department to Launch Online Services as of 1 April, The Global New Light of Myanmar, 27 March 2020, <https://www.globalnewlightofmyanmar.com/trade-department-to-launch-online-services-as-of-1-april/> [accessed on 7 April, 2020].

၆။ Aung Loon, Loans Approved from Covid-19 Fund for 400 Small Firms, Myanmar Times, 6 April 2020, <https://www.mmtimes.com/news/loans-approved-covid-19-fund-400-small-firms.html> [accessed on 7 April, 2020].

၇။ Nang Seng Nom, Chinese Border Gates with Shan State Closed Indefinitely, Myanmar Peace Monitor, 4 April 2020, <https://www.bnionline.net/en/news/chinese-border-gates-shan-state-closed-indefinitely> [accessed on 9 April, 2020].

၈။ Ko Khant, Covid-19: India-Myanmar Border Trade Plunges due to Border Closure, The Global New Light of Myanmar, 13 March 2020, <https://www.globalnewlightofmyanmar.com/covid-19-india-myanmar-border-trade-plunges-due-to-border-closure/> [accessed on 10 April, 2020].

၉။ Zarni Mann, Myanmar Closes all Land Borders to Foreigners, The Irrawaddy, 19 March 2020, <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmar-closes-land-borders-foreigners.html> [accessed on 10 April, 2020].

၁၀။ John Liu, Provide Aid to Foreign-Owned Garment Business Also: Ambassador, Myanmar Times, 6 April 2020, <https://www.mmtimes.com/news/provide-aid-foreign-owned-garment-businesses-also-ambassador.html> [accessed on 10 April, 2020].

၁၁။ Helene Barroy et al, (World Health Organization, 25 March 2020), <https://www.who.int/who-documents-detail/how-to-budget-for-covid-19-response> [accessed on 7 April, 2020].

၁၂။ ဥပမာ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာန ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများရှိ ကိုဗစ်- ၁၉ စောင့်ကြည့်ရေးနှင့် တုံ့ပြန်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို ကြည့်ရန် <https://www.mohs.gov.mm/Main/content/page/covid-2019-state-and-region-news> [accessed on 7 April, 2020].

၁၃။ အသေးစိတ်လေ့လာရန် Matthew Arnold et al, Municipal Governance in Myanmar: An Overview of Development Affairs Organizations, The Asia Foundation, July 2015, https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2016/10/Municipal-Governance-in-Myanmar_Policy-Series_ENG.pdf [accessed on 7 April, 2020]. ကိုကြည့်ပါ

၁၄။ Lachlan McDonald and Arkar Hein, Managing the Challenges of Rapid Urbanization: A Review of the Existing Property Tax System in Myanmar, Renaissance Institute, November 2017, https://www.rimyanmar.org/sites/rimyanmar.org/files/publication_docs/property_tax_policy_brief_november2017.pdf [accessed on 8 April, 2020].

၁၅။ Yee Ywal Myint, Smart Parking Project Temporarily Suspended, Myanmar Times, 30 March 2020, <https://www.mmtimes.com/news/smart-parking-project-temporarily-suspended.html> [accessed on 7 April, 2020].

၁၆။ World Bank, East Asia and Pacific in the Time of COVID-19, World Bank, April 2020, Washington, DC, <https://www.worldbank.org/en/region/eap/publication/east-asia-pacific-economic-update> [accessed on 13 April, 2020].

၁၇။ Matt Wallace, Early Employment Impacts of Covid 19 in Myanmar, Onow, 7 April 2020, <https://medium.com/opportunities-now-myanmar/early-employment-impacts-of-covid-19-in-myanmar-7ca3c500da00> [accessed on 9 April, 2020].

၁၈။ International Monetary Fund: Policy Tracker, <https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19#M> [accessed on 13 April, 2020].

၁၉။ Vitor Gaspar and Paolo Mauro, Fiscal Policies to Protect People During the Coronavirus Outbreak, IMF Blog, 5 March 2020, <https://blogs.imf.org/2020/03/05/fiscal-policies-to-protect-people-during-the-coronavirus-outbreak/> [accessed on 13 April, 2020].

၂၀။ Amrit Dhillon, Divided Delhi Under Lockdown: 'If Coronavirus Doesn't Kill Me, Hunger Will', The Guardian, 30 March 2020, <https://www.theguardian.com/global-development/2020/mar/30/divided-delhi-under-lockdown-if-coronavirus-doesnt-kill-me-hunger-will> [accessed on 8 April, 2020].

၂၁။ Al Jazeera and News Agencies, 'Shoot Them Dead': Duterte Warns Against Violating Lockdown, Al Jazeera, 2 April 2020, <https://www.aljazeera.com/news/2020/04/dead-duterte-warns-violating-lockdown-200401164531160.html> [accessed on 8 April, 2020].

၂၂။ နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံရုံး၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ကူးစက်ဖြစ်ပွားမှုအခြေအနေ၊ ၁ ဧပြီ ၂၀၂၀ <https://www.statecounselor.gov.mm/en/node/2860>, [accessed on 8 April, 2020].

၂၃။ Alan Gelb and Anit Mukherjee, Covid 19: How Countries can use Digital Payments for Better, Quicker Cash Transfers, Center for Global Development, 6 April 2020, <https://www.cgdev.org/blog/covid-19-how-countries-can-use-digital-payments-better-quicker-cash-transfers> [accessed on 13 April, 2020].

၂၄။ International Telecommunication Union, Mobile Cellular Subscriptions (per 100 people): Myanmar, World bank Databank, 2020, <https://data.worldbank.org/indicator/IT.CEL.SETS.P2?locations=MM> [accessed on 14 April, 2020].

၂၅။ CB Bank Myanmar, Mobile Banking, <https://www.cbbank.com.mm/en/sme-banking/online-channels/mobile-banking> [accessed on 14 April, 2020].

၂၆။ Thiha Ko Ko, Myanmar Banks to be Sufficiently Capitalised for Covid 19, Myanmar Times, 26 March 2020, <https://www.mmtimes.com/news/banks-be-sufficiently-capitalised-covid-19.html> [accessed on 14 April, 2020].

- ၂၇။ Kang Wan Chern, Microfinance Growth Expected to Drive Higher Financial Inclusion, Myanmar Times, 24 July 2019, <https://www.mmtimes.com/news/microfinance-growth-expected-drive-higher-financial-inclusion.html> [accessed on 14 April, 2020].
- ၂၈။ The World Bank, Project Appraisal Document for, Maternal and Child Cash Transfers for Improved Nutrition, 30 July 2019, <http://documents.worldbank.org/curated/en/359401569808879957/pdf/Myanmar-Maternal-and-Child-Cash-Transfers-for-Improved-Nutrition-Project.pdf> [accessed on 14 April, 2020].
- ၂၉။ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာန ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများရှိ ကိုဗစ်- ၁၉ စောင့်ကြည့်ရေးနှင့် တုံ့ပြန်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များမှ တနင်္သာရီကို ဥပမာအဖြစ်ကြည့်ပါ <https://www.mohs.gov.mm/Main/content/page/covid-2019-state-and-region-news> [accessed on 14 April, 2020].
- ၃၀။ သာမန်သုံးငွေမှာ အစိုးရ၏အသေးစားအသုံးစရိတ်များဖြစ်သော လခ၊ ပင်စင်လခ၊ ဝန်ထမ်းသက်သာချောင်ချိရေးရန်ပုံငွေများ၊ ပြည်တွင်း ပြည်ပကြေးမြီများ ပြန်ဆပ်ရန် ငွေတိုက်စာချုပ်များ ရောင်းချခြင်းနှင့် ရန်ပုံငွေများ၊ စုဆောင်းငွေအတွက်အတိုးပေးခြင်းများပါဝင်သည်။ Public Financial Management Glossary and Terms, The Asia Foundation, February 2018, p.24 https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2018/02/Myanmar_Public-Financial-Management-Glossary-Terms_Bilingual_28-feb-18.pdf [accessed on 14 April, 2020].
- ၃၁။ ငွေလုံးငွေရင်းသုံးငွေမှာ သက်တမ်းတစ်နှစ်ထက်ပိုခံသော မတည်ပစ္စည်းများဖြစ်သည့် မော်တော်ယာဉ်၊ အဆောက်အအုံနှင့် လမ်းစသည် ပြင်ဆင် ထိန်းသိမ်းစရိတ်များဖြစ်ပြီး စစ်ရေးအသုံးစရိတ်များမပါဝင်ပေ။ ၎င်းစာစောင်။
- ၃၂။ ၎င်းစာစောင်။

The Asia Foundation

အာရှဖောင်ဒေးရှင်း (The Asia Foundation) သည် အကျိုးအမြတ် မယူသည့် နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဖြစ်ပြီး အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေသည့် အာရှဒေသနေ ပြည်သူများ၏ လူနေမှုဘဝ မြှင့်တင်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါသည်။ ဆယ်စုနှစ်ခြောက်ခုကြာ ကာလအတွင်း ရရှိထားသည့် လုပ်ငန်းနှင့်ဒေသတွင်း အတွေ့အကြုံများအပေါ် အခြေခံ၍ ၂၁ ရာစုတွင် အာရှဒေသတွင်း တွေ့ကြုံနေရသည့် စီမံအုပ်ချုပ်မှု နှင့် ဥပဒေရေးရာ၊ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ အမျိုးသမီး ပါဝင်မှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် နှင့် ဒေသတွင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို အလေးပေးဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ယခုသုတေစာတမ်းကို ရယူလိုပါက myanmar.general@asiafoundation.org သို့ ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။ အကြံပြုသဘောထား မှတ်ချက်များကိုလည်း လှိုက်လှဲစွာကြိုဆိုပါသည်။